Orgni gdid ghar-Rotunda tax-Xewkija - Pulling Out All the Stops

Contributed by Frans Galea
Saturday, 29 April 2017
Last Updated Saturday, 29 April 2017

Fl-ikbar knisja tal-g|ira kejkna ta’ G'awdex, ta't wa'da mill-akbar koppli fid-dinja, jinsab orgni !did fjamant li qed jistenna li ji!i m|an|an.

L-istrument qieg'ed fir-Rotunda tax-Xewkija, u !ie installat u mbierek mill-E ellenza Tieg'u Monsinjur Mario Grech Isqof ta’ G'awdex f’Novembru tal-2016. I|da l-istorja ta’ dan l-orgni bdiet lura fl-2012 meta l-orgni antik tal-eletriku kellu b|onn jinbidel. Noel Gallo, Arkitett Malti tal-Orgnijiet, mag'ruf mad-dinja kollha, iddisinja orgni !did apposta u kkummissjona lil Michael Farley Organ Builders, ibba|ati f’Devon, ir-Renju Unit, biex jibnuh. (Id-disinni ta’ Noel Gallo jinsabu mxerrdin mal- ermanja, ir-Renju Unit, in-Norve!ja, l-Isvizzera, l-Awstralja, il-Korea t’Isfel, il-Malasja, i -
ina u Malta).

L-espressjoni bl-Ingli| ‘pulling out all the stops’ori!inarjament bdiet mid-dinja tad-daqq tal-orgni u tfisser li xi 'add jag'mel minn kollox biex xi 'a!a tirnexxi. Hija fra|i partikolarment adattata biex tiddeskrivi l-missjoni tar-Rotunda biex tpo!!i l-orgni fl-a'jar post possibbli. Dan g'ax il-post fejn jitqieg'ed strument mu|ikali, spe jalment wie'ed kumpless b'alma hu orgni, huwa kru jali. Biex ji!i |gurat li jo'ro! l-aqwa 'oss, kemm g'all-kongregazzjoni kif ukoll g'all-organisti nfushom, iridu jitqiesu bosta fatturi, u wara g'add kbir ta’ diskussjonijiet, disinni u kalkoli, !ie de i| li l-orgni jitqieg'ed fi|-|ona tal-kor wara l-altar. Madanakollu, l-ispazju huwa pjuttost limitat, g'alhekk il-kamra u l-kuritur li jinsabu biswit !ew modifikati biex issa fihom qed jin|amm makkinarju an illari u jiprovdi a ess komdu ghal kull parti tal-orgni. Twa''al ukoll bieb tal-'!ie! biex dawk li j|uru l-post ikunu jistg'u jaraw kif ja'dem l-orgni.

Il-kaxxa maestu|a hija mag'mula mill-injam ta - irasa u llustrata bi|-|ejt, filwaqt li l-kanen tal-fa ata huma ta|-|ingu llustrati u protetti bil-lakka. Biex nikkwotaw lid-disinjatur Noel Gallo, “Il-kurvi u t-tundjaturi huma inkorporati fil-partijiet kollha tal-kaxxa b’mod intelli!enti biex jirriflettu l-arkitettura tal-bini. Is-simboli|mu fil-lavur tal-kaxxa jinkludi s-salib ta’ San wann f’|ew! irki li jirrappre|entaw

il-bini tal-knisja l-!dida madwar dik l-antika – knisja fi knisja – u l-grilji, il-kanen u d-dwal kollha mag'mulin b’mod li ji!bdu l-g'ajn ’il fuq lejn il-pittura tal-Kur ifiss”.

Il-kanen tal-orgni jistg'u jsebb'u post sagru, bl-istess mod kif isebb'uh twieqi bil-'!ie! ikkulurit, u f’ dan l-orgni tar-Rotunda tax-Xewkija hemm 1,204 kanen, li jinkludu 101 li jidhru fuq barra, kif ukoll 25 tubular bells.

L-orgni jindaqq minn console ta’
tliet tastieri u pedaliera spe ifikament idisinnjata g'alih, kif ukoll minn console o'ra mobbli ta’ tastiera wa'da. G'andu wkoll sistema biex ikun jista’ jindaqq awtomatikament jekk l-oganista ma jkunx disponibbli.

Dan l-ogni l-!did ser ji!i inawgurat f’Mejju li !ej, u qed ji!u organizzati diversi avvenimenti g'a - elebrazzjoni tieg'u (ara hawn ta't), li jil'qu l-qofol tag'hom b’kun ert minn organista internazzjonali, David Davies.

Is-Sur Davies, li huwa eks-organista tal-Katidral ta’ Exeter, jinsab 'erqan li ser jesegwixxi hu l-kun ert tal-inawgurazzjoni fuq dan l-orgni l-!did, u !entilment a etta li jaqsam mag'na s-sentimenti tieg'u.

Nistaqsih jekk g'andux xi orgni favorit u kif qed i'ossu li ser jinawgura l-orgni l-!did tar-Rotunda. Jg'idli li “Kull orgni huwa uniku. Hemm e|empji ta’ orgnijiet li huma kopji e|atti ta’ xulxin, i|da kull wie'ed g'andu l-karattru u l-karatteristi i tieg'u. Jien kelli x-xorti li daqqejt 'afna orgnijiet madwar id-dinja, u !ieli ltqajt ma’ xi wie'ed fejn l-elementi tieg'u ja'dmu kollha flimkien biex l-orgni verament jirnexxi. Bla dubju, wie'ed mill-favoriti tieg'i huwa dak ta’ Riverside Church, fi New York.

“Li wie'ed jinawgura orgni !did hija responsabbiltà kbira i|da wie'ed jittama li j!ib mieg'u l-'ila u l-esperjenza g'all-kun ert tal-inawgurazzjoni, flimkien ma’ spirtu ta’ fer' g'all-okka|joni. Wie'ed i'oss li qed iniedi xi 'a!a !dida li ser iddum snin u snin, u dan huwa sentiment sabi' immens. Orgnijiet !odda jistg'u jkunu temperamentali u parti mix-xog'ol ta’ t'ejjija hi li wie'ed isir familjari mieg'u. Fortunatament, l-orgni tax-Xewkija ing'ata |-|mien biex jissetilja qabel il-kun ert tal-inawgurazzjoni.”

Is-Sur Davies in!ibed lejn id-daqq tal-orgni g'all-ewwel darba min'abba li tnejn minn 'utu bniet huma organisti. “Ilni naf li rrid inkun organista minn mindu kont |g'ir 'afna, u wa'da mill-aktar memorji qawwijin li g'andi hija ta’ meta kont fi knisja u smajt l-orgni jindaqq. Niftakar e|attament il-'oss u dak li beda jindaqq – g'adni qisu qed nisimg'u f’mo''i llum, 35 sena wara.”

Is-Sur Davies g'andu rabta mal-g|ejjer Maltin u qalli: “Nie'u gost 'afna u huwa privile!! g'alija li ni!i G'awdex. L-ewwel darba li !ejt Malta kien ftit snin ilu g'ax o'ti g'andha dar ix-Xemxija. Hija xi 'a!a sabi'a li hawn daqstant knejjes f’Malta u G'awdex li jir ievu appo!! tajjeb. In'ossni onorat li g'andi x-xorti nie'u sehem f’din l-okka|joni importanti fix-Xewkija mal-membri tal-komunità, u qed nag'ti dak li nittama se jkun kontribut ta’ elebrazzjoni!”

Nistiednu lill-qarrejja jing'aqdu mag'na g'ad-diversi avvenimenti li ser isiru. Kul'add huwa mistieden u m’hemmx b|onn ta’ biljetti. Il-programm ser ikun mifrux fuq tlett ijiem:

.
Il-&amis, 4 ta’ Mejju fis-19:30, ir-Rev. Ignatius Borg ser jag'ti diskors dwar il-Mu|ika Sagra fil-Litur!ija.

.
Il- img'a 5 ta’ Mejju fis-19:00, Noel Gallo u Michael Farley ser jag'mlu pre|entazzjoni awdjo-vi|iva dwar l-istorja u l-karatteristi i tal-orgni l-!did tax-Xewkija.

.
Is-Sibt 6 ta’ Mejju fis-19:30, David Davies ser jag'ti l-kun ert tal-inawgurazzjoni fuq l-orgni l-!did fil-pre|enza tal-E.T. Marie-Louise Coleiro Preca, President ta’ Malta, u l-E.T. Monsinjur Mario Grech, Isqof ta’ G'awdex.